

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Approbationis Concionatoris præsentati à Laicis Form. VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

cultatem sibi vindicare, non probata per eosdem laicos rigorosè immemorabili, ut probant Decreta relata à Panimoll. *decif. 91. adnot. 2. & Pignatell. consult. 206. tom. 4.*

7. Attamen quia ex hac juris laicorum impugnatione plura mala eveniunt, moderatè, & rarò tali facultate Episcopus utatur: sed dum ei litteræ Patentes tempore congruo nominationis concionatoris præsentantur, recognita prius præteritarum nominationum executione saltem per triginta, & 40. annos, ac præsentati idoneitate, etiam quoad mores, litteras approbationis expediat, quæ poterunt concipi sequenti, vel simili modo.

Approbationis Concionatoris à laicis nominati.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

- 1 Præsentatio, & nominatio Concionatoris ab universitatibus, aliisque laicis facienda, debet fieri tempore debito, quod hic præscribitur, num. 2.
- 3 Litteræ Patentes nominationis non debent continere verba eligimus, & constituimus, sed nominamus, & præsentamus.
- 4 Etiam si litteræ Patentes expediantur à Superiore Regulari.
- 5 Episcopus potest si vult concionatorem præsentatum examinare.
- 6 Eleemosyna dari solita concionatori non

- potest minui sine licentia Sacr. Congregat.
- 7 Episcopus, sive Parochus concionantes non possunt exigere eleemosynam Prædicatori dari solitam, nisi essent nominati, vel solveretur ex peculiari legato, & n. 9.
 - 8 Parochus si vult concionari per se ipsum, debet id notificare tempore debito.
 - 10 Parochus potest prædicare diebus festis, & tempore Quadragesimæ in sua Ecclesia non obstante contraria consuetudine.
 - 11 Qui solvit eleemosynam, & nominat Concionatorem, debet manuteneri.
 - 12 Si Episcopus nominat, & universitas solvit eleemosynam, consuetudo servanda est.
 - 13 Si Universitas, vel loci dominus nominat, & non solvit eleemosynam, potest Episcopus hoc jus impugnare, nisi adsit consuetudo immemorabilis probata.
 - 14 Si Universitas nominat concionatorem etiam pro Cathedrali, & solvit eleemosynam, debet manuteneri. Episcopus potest jus nominandi concionatorem in Cathedrali vindicare, sed non potest ad solvendam eleemosynam Universitatem compellere, & adducuntur Decreta.
 - 15 Benedictio Prædicatori tribuitur etiam per Delegatum.
 - 16 Professio fidei Concionator emittit, quatenus ab Episcopo exigatur n. 17. vel quando nunquam illam emisisset num. 18.

N. Episcopus N.

Dilecto &c.

IN eo, qui est vera salus, benedictionem. Cum pro munere Pastoralis Officii Viros idoneos potentes opere, & sermone ad prædicandum Evangelium assumere debeamus, qui vice nostra plebes nobis commissas in lege Domini erudiant. Te ab Universitate loci N. (quæ in quasi possessionem concionatorem nominandi reperitur, tempore debito præsentatum, de cuius vita, moribus, & idoneitate per examen, nec non testimoniales tuorum Superiorum certiores effecti, plurimum

num in Domino confidimus, verbi Dei Praeconem pro futura proxima Sanctissimae Resurrectionis Quadragesima sequentis anni in Ecclesia N. loci N. eligimus, deputamus, & approbamus. Admonentes, ut sanam doctrinam juxta Catholicam Ecclesiam Romanam, & Sanctorum PP. testimonium, & traditionem praedices, & in simplicitate, & puritate sermonis Deum annuncies, populum in fidei praecipuis instruas, & erudias, à Deo omnium bonorum largitore praemium recepturus. Mandantes tam populo, quam Clero d. loci, ut te benigne recipiant, & de solita eleemosyna, quam solvere tenentur, & solent, tibi omnino respondeant. In quorum, &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Episcopalis.

ADNOTATIONES.

1 TEMPORE DEBITO PRÆSENTATUM. Qui habet jus nominandi Concionatorem, debet illum Episcopo praesentare per litteras Patentes intra mensem Novembris Quadragesimae praecedentem; & si praesentatus fuerit rejectus, alium per totum mensem Decembris nominare, & praesentare, aliàs pro illa vice jus amitteret, & ad Episcopum devolveretur, & solitam eleemosynam adhuc cogere solvere, juxta Decreta, quae referunt Nicol. in flos. verb. Praedicator n. 1. Pignatell. consult. 206. num. 54. tom. 4. Panimoll. decis. 91. adnot. 2. n. 15. & nuper declaravit Sac. Cong. Concilii in Trojana 14. Augusti 1700.

2. Verum tamen est, quod, si nominatio Concionatoris notificaretur Episcopo parum post terminum, vel Praedicator nominatus in tempore, nollet amplius, aut non posset praedicare, tali casu Elector non deberet jure suo privari, nisi id forte contingeret imminente tempore Quadragesimae, ut advertunt, & monent Nicol. & Panimoll. locis citat., quia aequitas, & non rigor juris servanda est.

3. Dicitur autem in Formula Concionatorem fuisse praesentatum, non autem electum, seu deputatum, quia constituere, eligere, & deputare solus Episcopus potest: Ideoque si in litteris Patentibus nominationis, universitas, sive alius, qui jus habet praesentandi, uteretur verbis --

Eligimus, constituimus, & electum praesentamus, possent rejici, donec aliae litterae reformatae expediantur, in quibus solum dici debet -- N. nominamus, & praesentamus, ut praeter Decreta antiquiora relata à Pignatell. ubi supra, nuper declaravit Sac. Congregat. Concilii in Sutrina 8. Maii 1688. & in Urbinaten. 7. Junii 1698. & 10. Januarii 1699.

4. Et haec regula procedit, quamvis nominatio Concionatoris ad Generalem alicujus Religionis pertineret, quotiescumque non pro Religione, sed pro commoditate universitatis, quae eleemosynam solvat, in Ecclesia Regulari concio habenda sit, prout censuit Sac. Congreg. Episc. & Regul. in Alatrina 3. Julii 1693. proponente Eminentissimo Cardinali de Judice.

5. PER EXAMEN. Est in arbitrio Episcopi licentiam, & approbationem Concionatori praesentato concedere absque examine: Caeterum si vellet de idoneitate per examen experimentum facere, utique posset illum interrogare: Quicquid enim super hoc olim dixerint Authores Regulares, quos cumulatim ad tuendam causam propriam, Pasqualig. ad Lauret. de Franch. part. 1. num. 576. hodie res est oraculo Pontificio Clem. X. Constit. 7. §. 3. Bullar. nov. tom. 6. decisa.

6. SOLITA ELEEMOSYNA. Non possunt universitates eleemosynam Concionatori dari solitam minuere inconsulta Sacra Congregatione,

ne, ut pluries ipsa fancivit Testibus Nicol. in fosc. verb. Prædicator n. 21. Barbof. in Summ. decif. Apostolic. collect. 594. n. 13. & nuper in Tyburtina contra Universitatem Terræ Poli 3. Julii 1693. referente eodem Card. de Judice, & recurrente P. Bucciarelli Monacho Silvestrino.

7. Hanc tamen solitam eleemosynam non potest Episcopus, neque Parochus prætere, nec titulo paupertatis, quando per se ipsos in sua Ecclesia, in qua prædicari solet, vellent conciones habere, quia hi proprium munus adimplent: Nisi in casu quo universitas, vel alius nominator, Parochum, vel Episcopum deputasset, aut sponte solvere vellet, Nicol. in fosc. verb. Parochus num. 28. Gavant. Manual. Episc. verb. concio sacra num. 3. in addit. Sac. Congr. Episc. in Ravellen. 30. Januarii 1615.

8. Et hinc est, quod, si Parochus velit per se ipsum concionari, debet id intimare, & notificare universitati, quæ jus nominandi Concionatorem habet, tempore ut supra præfixi solito, aliàs universitas in suo jure manuteneretur, ut resolutum fuit à Sac. Congreg. Episc. in Senogallien. inter Parochum Mattheum Fabri, & Universitatem Montis Novi 16. Martii 1690.

9. Et quamquam Parochus, ut supra firmatum fuit, non possit prætere eleemosynam dari solitam, si concionari velit, est advertendum, quod conclusio vera est quando eleemosyna solvitur Concionatori ex communi ærario, vel à populo, aut ab alio; verùm si solveretur ex aliquo peculiari legato, sive donatione ad hunc præcisum actum destinata, & relicta, tunc Parochus, vel Episcopus per se ipsos concionantes, illam petere possent, ut limitando regulam supra dictam tradit Pasqualig. ad Franch. par. 1. num. 602. quia tali casu nemo gravatur, nec ipsi à legato debent rejici, nisi expressè excludantur.

10. Jus autem, quod Parochus habet per se ipsum, vel per alium ab Ordinario approbandum concionandi in sua Ecclesia Parochiali diebus Festis, & Quadragesimæ, non potest tolli, neque impediri per contrariam consuetudinem con-

cionandi privativè in alia Ecclesia sive sæculari, sive Regulari, ut censuit Sac. Congr. Episc. in Prædestina Prædicationis 17. Martii 1672. quam refert Panimol. decif. 91. num. 11. Sac. Congregat. Concilii in Florentina Juris prædicandi 26. Januarii 1697. & in Rossanen. Prædicationis 22. Februarii 1698.

11. SOLVERE TENENTUR, ET SOLENT. Si Communitas, vel Dominus loci temporalis nominat Concionatorem, & solvit eleemosynam, consuetudo hujusmodi servanda est, Sac. Congr. Episc. in Aprutina, seu Therannen. 6. Februarii 1615. Sac. Congr. Concilii in Aquilana 2. Junii 1696.

12. Si Episcopus eligit, & Communitas solvit, pariter consuetudo servanda est, absque eo quod universitas possit prætere nominationem, Sac. Congr. Concilii in Ostunen. 15. Novembr. 1692. & in Bovien. 20. Junii 1693.

13. Si universitas, vel Baro nominat, & non solvit eleemosynam, tunc nisi consuetudo esset immemorabilis, & probata, posset, & deberet Episcopus hoc jus impugnare, & sibi vindicare, Concionatorem pro libito deputando, quia hoc tertio casu nulla concurrat æquitas, neque adest correspondivitas nominationis ad eleemosynam, ut docet Card. de Luc. Adnot. ad Concil. disc. 3. n. 6.

14. Regula autem firmata in primo casu locum habet etiam in nominatione Concionatoris pro Cathedrali, pro qua, si Civitas est in possessione nominandi cum onere solvendi eleemosynam, debet manuteneri, & quatenus Episcopus vellet jus nominandi sibi vindicare, (prout habet in facultate) non posset eandem ad solutionem cogere, sed teneretur de proprio expensas, & eleemosynam subministrare, sic pluries respondit Sac. Congr. Episc. & præsertim in Ariminen. 29. Novembris 1586. in qua sic dicitur.

Cong. censuit Episcop. non posse compellere Universitatem ad prestandam solitam eleemosynam Prædicatori, si ipse voluerit Prædicatorum deputare, secus verò, si sinat Universitatem uti consuevit eligere sibi Prædicatorum ab ipso tamen approbandum.

In Orien. 17. Januarii 1594. -- Se videt con-

consuetudine immemorabile, che l'Università elegga il Predicatore, e lo paghi, si deve continuare così senza contraddizione, e non provandosi tal consuetudine si deve dare tuttavia sodisfazione all'Università se haverà qualche buon soggetto.

In Murana 5. Februarii 1596. -- Quando il Vescovo non voglia predicare per se stesso, o somministrare le spese, & elemosina del suo ad altri: deve permettere, che la Communità offervi il solito di eleggere il Predicatore con dargli le spese, e l'elemosina.

In Montis Falisci 6. Februarii 1598. -- Se la Città è in antico possesso d' eleggere, e pagare il Predicatore della Cathedral, si deve osservare.

In Gallipolitana 10. Februarii 1599. -- Quando il Vescovo non voglia provvedere al Predicatore del vitto, & elemosina, deve permettere, che la Communità offervi il solito d' eleggerlo, e provvederli, che altrimenti la Communità non può essere astretta. Et idem probant Decreta Sac. Congr. Concilii emanata 11. Junii 1596. tenoris sequentis -- Congr. Concilii censuit esse in electione Episcopi, vel deputare in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consuevisset, vel prædictam nominationem ipsi populo relinquere; itaut si Episcopus Prædicatorem eligat, populum ad elemosinas Prædicatori erogandas non compellet: Verum si populum prædictum facultate eligendi Prædicatorem uti permiserit, tunc populum ad solitas elemosinas præstandas cogere poterit. Et in Urbinaten. 7. Junii 1698.

15. Et tandem est notandum, quod in Formula deputationis, seu approbationis Concionatoris non fit mentio de benedictione petenda, & recipienda ab Episcopo, quia quotiescumque expediuntur litteræ Patentes supponitur jam data, & concessa ab Episcopo, vel danda à Vicario Foraneo, vel alio Delegato, quando ob nimiam distantiam locorum, sine magno incommodo Prædicatores non possent personaliter ad Civitatem accedere, & sese Episcopo præsentare, ut mo-

nent Decreta relata à Pignatell. in sæpè citata consult. 206. n. 67. tom. 4.

16. Nec minus fit mentio de fidei professione, ad quam emittendam Concionatores præcisè non tenentur, nisi ab Episcopo exigatur (quicquid in contrarium nimis vagè asserat Pignatell. consult. 114. n. 77. tom. 9. ubi allegat Decretum Greg. XIII. de anno 1577. ut supponit emanatum.)

17. Sac. enim Cong. Concilii supra cap. 4. sess. 24. de Reform. sic declaravit -- Vigore Bullæ fel. record. Pii IV. de professione fidei facien. Regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei antequam prædicandi munus assumant, potest tamen Ordinarius, quo tempore solet concionandi licentiam concedere, ab eisdem exigere fidei professionem, si tamen sibi ita videbitur expedire. De quo Decreto mentionem expressam faciunt Nicol. lucubr. Can. lib. 1. tit. 1. de Summ. Trinit. & fid. Cathol. n. 11. §. 6. & Barbof. in Summ. dec. Apostol. collect. 611. num. 3.

18. Quod si Prædicator electus nunquam alia occasione fidei professionem emisisset, tunc poterit ab eo exigì, quia quilibet Concionator saltem semel illam emittere debet, ex Concilio Provin. 5. Mediol. monet Gavant. Manual. Episc. verb. fidei professio n. 26. Pac. Jord. lucubr. to. 1. lib. 6. tit. 1. num. 59. & si placet in litteris mentio fiet.

Deputationis Theologi Episcopi.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

- 1 Tituli Episcoporum enumerantur.
- 2 Episcopus est Princeps, & habet meritum, & mixtum imperium.
- 3 Episcoporum gubernium est res laboriosa, & ærumnis plenum.
- 4 Theologus Episcopi debet esse inculpabilis vitæ.
- 5 Canonistæ præferuntur Theologis in promotione Episcopatus Italianæ.